

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 16, Αρ. 2 (2020)

Editorial

Αντώνης Λιοναράκης, Γκέλη Μανούσου, Τόνια Χαρτοφύλακα, Σοφία Παπαδημητρίου, Σύλβη Ιωακειμίδου

doi: [10.12681/jode.25679](https://doi.org/10.12681/jode.25679)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Editorial

Αντώνης Λιοναράκης
Γκέλη Μανούσου
Τόνια Χαρτοφύλακα
Σοφία Παπαδημητρίου
Σύλβη Ιωακειμίδου

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήρθε στο προσκήνιο με την πανδημία COVID-19 σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Λόγω των εκτάκτων συνθηκών τον Μάρτιο του 2020, ξεκίνησε, όπως σε πολλές χώρες έτσι και στην Ελλάδα, ως αναγκαστική επιλογή, η «επείγουσα εξ αποστάσεως εκπαίδευση» με σκοπό την αντιμετώπιση της πρωτόγνωρης κατάστασης με μεθόδους «*Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας*» - “*Emergency Remote Teaching*” (Hodges, Moore, Lockee, Trust, & Bond, 2020).

Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν σε πολύ περιορισμένο χρόνο να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες και να υιοθετήσουν νέους τρόπους επικοινωνίας, υποστήριξης των μαθητών/φοιτητών και της διδασκαλίας. Το Διαδίκτυο κατακλύστηκε από προτάσεις και συζητήσεις για τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων ενώ η έμφαση δόθηκε καταρχάς στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και δευτερευόντως στον παιδαγωγικό σχεδιασμό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Μαζί με τη μεγάλη δυσκολία, την αναστάτωση, τον προβληματισμό, αναδύθηκαν μεταξύ άλλων και ζητήματα μεθοδολογίας, πρόσβασης, αποτελεσματικότητας, ποιότητας. Ένα από τα ζητήματα που κυριαρχούν, μαζί με την ελπίδα ότι πλησιάζουμε στο τέλος αυτής της κατάστασης, είναι το τι θα μείνει και τι θα κρατήσει η εκπαιδευτική κοινότητα, από όλο αυτό που βιώσαμε, βιώνουμε και θα βιώνουμε για λίγο καιρό ακόμη. Κανείς δεν ξέρει την ακριβή απάντηση. Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού, το περιοδικό Open Education έχει υποδεχτεί το τελευταίο διάστημα δεκάδες σχετικά άρθρα, τα οποία, όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία των αξιολογήσεων, ένας μεγάλος αριθμός από αυτά, θα δημοσιευθεί κυρίως στο επόμενο τεύχος που είναι αφιερωμένο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην περίοδο της πανδημίας.

Ωστόσο, και στο τρέχον τεύχος του περιοδικού Open Education υπάρχουν σημαντικά άρθρα αφιερωμένα σε ζητήματα που αναδείχθηκαν στο πλαίσιο της έκτακτης και μαζικής εφαρμογής της μαζί με άλλα που προσεγγίζουν ζητήματα που απασχολούν διαχρονικά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Το πρώτο άρθρο με τον πολύ ενδιαφέροντα και ασυνήθιστο, ιδιαίτερα για τα ακαδημαϊκά δεδομένα, τίτλο *In Search of Zorba: Are You Fit to Lead an Online Distance Education Organisation?* εστιάζει στον νέο ρόλο της ηγεσίας σε σύνθετες συνθήκες σε ζητήματα παιδαγωγικής ευθύνης και τεχνολογικής ετοιμότητας, γενικά

αλλά και ειδικά την περίοδο της πανδημίας. Αξίες όπως ο ανθρωπισμός, το πάθος και το όραμα, η κουλτούρα και η προσήλωση στην αλλαγή και την ποιότητα είναι κομβικές διαστάσεις για την ηγεσία σε πλαίσιο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικών οργανισμών.

Το επόμενο άρθρο αφορά σε μια ολιστική προσέγγιση της Σχολικής Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στην εποχή του COVID-19 διεθνώς και στην Ελλάδα και θέτει την πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοιχτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

Το άρθρο που ακολουθεί αναδεικνύει τη συμβολή της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, δίνοντας έμφαση στην παραγωγή και προβολή εκπαιδευτικού οπτικοακουστικού περιεχομένου ειδικά σχεδιασμένου με βάση τις αρχές της εξΑΕ, καθώς και τη διάθεσή του σε περιβάλλοντα μάθησης στο Διαδίκτυο με τη δυνατότητα της ενσωμάτωσης και αλληλεπίδρασης.

Η παρουσίαση μιας πρωτότυπης και ιδιαίτερα χρήσιμης εφαρμογής, αυτή ενός εικονικού μουσείου για το νηπιαγωγείο, ανοίγει νέους ορίζοντες στη σκέψη και τις δυνατότητές μας στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως μουσειακής εκπαίδευσης στη βαθμίδα της προσχολικής αγωγής με τα τόσο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στην αναγκαιότητα για ουσιαστική και εις βάθος επιμόρφωση και συνεχή υποστήριξη των εκπαιδευτικών στο μεταβαλλόμενο αυτό περιβάλλον. Σε αυτό το πλαίσιο αξίζει να παρουσιαστεί η περίπτωση του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης, η πρώτη επίσημη εξ αποστάσεως επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα που αξίζει να μελετηθεί και να αποτελέσει παράδειγμα για τη συνέχεια.

Το παρόν τεύχος περιλαμβάνει επίσης κείμενα που εξετάζουν σημαντικές έννοιες και πεδία της εξ αποστάσεως πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, όπως είναι η διαδραστική απόσταση αλλά και ο ρόλος της ανατροφοδότησης στην ακαδημαϊκή συγγραφή, στο εσωτερικό κίνητρο και στην αυτό-αποτελεσματικότητα των φοιτητών, η εξ αποστάσεως συμβουλευτική και η κινητοποίηση μέσω βίντεο-παρεμβάσεων στο πεδίο Οικονομίας και Διοίκησης.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να σημειώσουμε πως τελικά το μεγάλο στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε ως εκπαιδευτική κοινότητα είναι το πώς, έπειτα από 10 μήνες θετικών και αρνητικών εμπειριών, ώρες άτυπων, μη τυπικών και τυπικών επιμορφώσεων, θα κατορθώσουμε να μετασχηματίσουμε την “επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία” σε ποιοτική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ώστε να μπορούμε να την αξιοποιούμε όποτε κρίνεται απαραίτητο, παρέχοντας εναλλακτικές ευκαιρίες και επιλογές σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριές μας, σε όλους τους εκπαιδευόμενους.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). *The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning*. Retrieved on 30 December, 2020 from <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.